

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 8.12.2005
KOM(2005) 636 endelig udgave

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-
PARLAMENTET**

**Et uddybet partnerskab
mellem EU og Latinamerika**

{SEK(2005)1590}
{SEK(2005)1613}

INDHOLDSFORTEGNELSE

I-	Retningslinjer	3
I-1	Indledning	3
I-2	Partnerskab	4
I-3	Udfordringen	4
I-4	Kommissionens handlingsforslag	5
I-5	Topmøde mellem EU og Latinamerika/Vestindien	10
I-6	Konklusion	11

I- RETNINGSLINJER

I-1 Indledning

I en verden med både nye trusler og nye muligheder er det vigtigt, at forbindelserne til Den Europæiske Unions nærmeste partnerlande uddybes. Latinamerika er blandt EU's nærmeste partnere, da begge parter har samme engagement med hensyn til menneskerettigheder, demokrati og multilateralisme. EU har brug for flest mulig allierede i arbejdet på at fremme disse fælles værdier. Der findes næppe mange andre verdensdele, hvormed der er så gode grunde til at indgå en alliance. EU og Latinamerika har i kraft af deres fælles historie og fælles kultur langt bedre mulighed for at nå til forståelse med hinanden end med andre regioner, og kan mangedoble deres handlingspotentiale ved at forene kræfterne. Parterne har således en fælles interesse i at stå nært sammen i den internationale arena. Kommissionens hensigt med denne meddelelse og det detaljerede bilag hertil er at revidere den strategi, der er ført gennem det seneste årti, for at uddybe partnerskabet mellem EU og Latinamerika. Der har været stor udvikling i parternes indbyrdes forbindelser siden foregående meddelelse om den overordnede politik for forbindelserne mellem de to verdensdele (1995).

EU har indført en fælles møntfod, har nu 25 medlemsstater og er blevet den største udenlandske investor i Latinamerika. EU er Latinamerikas største kapitalindskyder og førende handelspartner med flere lande, bl.a. Mercosur-landene. Den politiske dialog er blevet uddybet takket være de tre topmøder mellem EU og Latinamerika/Vestindien (Rio i 1999, Madrid i 2002 og Guadalajara i 2004). Nærværende meddelelse tjener også til at forberede næste topmøde mellem Latinamerika/Vestindien, som skal afholdes i Wien i maj 2006.

De fleste latinamerikanske lande har nu et demokratisk styre og har igangsat ambitiøse økonomiske og sociale reformer. Latinamerika har et enormt udviklingspotentiale og spiller en stadig større rolle på internationalt plan. Men denne verdensdel kæmper stadig med store vanskeligheder, som det fremgår af De Forenede Nationers seneste rapport om millenniumudviklingsmålsætningerne, og der er risiko for, at forskellige stabilitetstruende faktorer på længere sigt kan komme til at influere på partnerskabet.

EU vil i kraft af sine erfaringer kunne bidrage til mere stabile og sikre forhold og en bæredygtig udvikling i Latinamerika. Der skal snart lægges nye planer for Fællesskabets bistand, og der skulle således være mulighed for at afsætte flere midler til denne verdensdel (finansielle overslag for 2007-2013), og det næste topmøde for Den Europæiske Union og Latinamerika/Vestindien afholdes som nævnt i Wien i maj 2006. Det varer ikke længe, inden de nuværende ordninger udløber og der skal indgås associeringsaftaler med de forskellige delregioner (Mercosur, Andesfællesskabet og Mellemamerika) og en økonomisk partnerskabsaftale med Vestindien. Nogle af EU's yderste randområder ligger i denne del af verden, og det er vigtigt at forbedre deres samarbejde med Latinamerika/Vestindien, bl.a. gennem en bedre samordning af finansieringsordningerne. Der må også tages højde for den nyeste udvikling i den latinamerikanske integrationsproces. Det er formålstjenligt at opstille forskellige modeller for, hvordan fremtiden kan forme sig.

Kommissionen ønsker at sende et klart signal om, at EU interesserer sig for Latinamerika. Det ser ud til, at nogle lande har den - ubegrundede - opfattelse, at EU har hænderne fulde med sin egen udvidelsesproces, de umiddelbare nabolande og konfliktsituationer andre steder i verden. Denne opfattelse rejser spørgsmålet om, hvorvidt komplekse strukturer og begrænsede virkemidler hindrer EU i at profilere sig højt nok i felten. Kommissionen ønsker at fastslå, at

en associering med Latinamerika ikke blot er en indlysende, men også en nødvendig sag, og at dette er i begge verdensdeles interesse såvel nu som fremover. Til gengæld forventer EU, at et større europæisk engagement modsvarer af et kraftigt latinamerikansk engagement.

En alliance mellem EU og Latinamerika må også omfatte de lande i Vestindien, som deltager i topmøderne mellem EU og Latinamerika/Vestindien, og som EU allerede har forbindelse med inden for rammerne af Lomé-konventionen og Cotonou-aftalen. Kommissionen agter at vedtage en meddelelse herom først i 2006.

I bilaget til dette dokument giver Kommissionen en detaljeret redegørelse for, hvilken strategi den foreslår med henblik på at uddybe partnerskabet mellem de to verdensdele. Kommissionen opfordrer Rådet og Europa-Parlamentet til at tage denne detaljerede redegørelse for strategien op til behandling. De nedenfor anførte anbefalinger forklares nærmere i bilaget.

I-2 Partnerskab

EU og Latinamerika forpligtede sig på topmødet i Rio til at indlede et biregionalt strategisk partnerskab med det formål at etablere nære indbyrdes forbindelser på det politiske, økonomiske og kulturelle område. I bilaget gives der en nærmere redegørelse for årsagerne til, hvorfor dette partnerskab må uddybes.

Kommissionen foreslår, at der sættes nyt skub i partnerskabet mellem EU og Latinamerika, som i dag kæmper med mange problemer. Den har følgende målsætninger for fremtiden:

- at uddybe partnerskabet ved at indgå en række associeringsaftaler (og herunder også frihandelsaftaler) med samtlige lande Latinamerika for på denne måde at bidrage til hele denne verdensdels integration
- at iværksætte en egentlig politisk dialog med det formål at styrke begge verdensdeles indflydelse på internationalt plan
- at iværksætte en reel dialog om bl.a. social samhørighed og miljøspørgsmål for at fjerne skævheder og anspore til en bæredygtig udvikling
- at medvirke til etablering af stabile og forudsigelige ordninger, som kan hjælpe de latinamerikanske lande til at tiltrække mere EU-investering, således at den økonomiske udvikling kan styrkes på længere sigt
- at sørge for, at støtten og samarbejdet tilpasses bedre til de pågældende landes behov
- at tilstræbe en bedre indbyrdes forståelse ved iværksættelse af tiltag inden for uddannelse og kultur.

En sådan politik forudsætter et varigt engagement og en vedvarende indsats fra begge parter side.

I-3 Udfordringen

EU's virkemidler må tilpasses de reelle forhold i Latinamerika:

- integrationsprocessen, der ligger til grund for parternes indbyrdes forhold, gennemløber en udvikling, jf. det netop oprettede Sydamerikanske Fællesskab af Nationer

- integrationsprocessen er langt fra afsluttet, og dens afvikling varierer fra det ene land til det andet
- de enkelte lande i Latinamerika søger hver især at føre sin egen udenrigspolitik på regionalt og internationalt plan
- visse lande, som f.eks. Brasilien og Mexico, har særlig stor vægt og må gives en særlig behandling på grund af deres rolle i regionale anliggender.

Et partnerskab mellem EU og Latinamerika står over for følgende udfordringer (se bilag for nærmere redegørelse):

- spørgsmålet om, hvordan to globale aktører bedst forener kræfterne: det må overvejes, hvilke midler man kan sætte ind for sammen at forbedre den politiske dialog mellem de to verdensdele med det formål at øge deres indflydelse på verdensplan
- spørgsmålet om, hvordan de økonomiske og handelsmæssige forbindelser kan stimuleres til lige stor gavn for begge parter: i et strategisk partnerskab er det vigtigt, at samhandelen mellem parterne vokser. Gennem de seneste femten år har der været en kraftig stigning i samhandelen og investeringen mellem de to verdensdele, men dette vækstpotentiale er ikke blevet udnyttet godt nok
- den omstændighed, at Latinamerika er inde i en konsolideringsfase: hvis Latinamerikas stabilitet skal sikres på længere sigt, må EU støtte denne verdensdels bestræbelser på følgende punkter: afhjælpning af sociale skævheder, fattigdom og marginalisering; migration; demokratisk forvaltningspraksis; samt narkotika, organiseret kriminalitet og miljøspørgsmål
- den omstændighed, at der må tages bedre højde for Latinamerikas forskellighed: Kommissionen ønsker at tilskynde til hele Latinamerikas integration, men er samtidig af den opfattelse, at det er på tide, at den hidtil førte politik udvides ved, at man udvikler mere individuelle forbindelser til visse lande på specifikke politiske områder ved hjælp af en mere målrettet dialog.

I-4 Kommissionens handlingsforslag

Kommissionen foreslår:

- 1) at den politiske dialog med de latinamerikanske partnerlande uddybes og gøres mere målrettet
- 2) at der skabes mere udvekslings- og investeringsvenlige forhold
- 3) at man støtter det arbejde, som landene i denne verdensdel selv iværksætter med henblik på større stabilitet og velfærd
- 4) at man tilstræber et bedre samarbejde og en bedre indbyrdes forståelse.

I-4.1 En uddybet og målrettet politisk dialog

Det er af den allerstørste vigtighed, at den politiske dialog uddybes, således at de to verdensdeles standpunkter kan tilnærmes hinanden, hvor der er tale om anliggender af fælles

interesse. Kommissionen ønsker navnlig, at dialogens emner gøres mere målrettede og afpasses efter, hvem dialogpartneren er: topmøder og møder på ministerplan (med Rio-gruppen, grupper for delregioner og herunder Vestindien og lande med associeringsaftaler).

Kommissionen anbefaler:

- at man tilpasser den politiske dialog til behovene, involverer passende dialogpartnere, på såvel biregionalt, bilateralt som delregionalt plan, og gør emnerne mere målrettede (f.eks. reform af De Forenede Nationer, fredsbevarende tiltag, forebyggelse af konflikter, samt krisesituationer i visse latinamerikanske lande)
- at man udvælger et begrænset antal emner
- at den politiske dialog forberedes på embedsmandsniveau (trojka-format)
- at der regelmæssigt afholdes uformelle møder med visse lande, alt efter behov på embedsmandsniveau.

I-4.2 Mere udvekslings- og investeringsfremmende forhold

Med en styrkelse af det strategiske partnerskab vil man kunne bidrage til at skabe et miljø, som er mere gunstigt for de økonomiske forbindelser mellem de to verdensdele. For Latinamerikas vedkommende forventes dette at resultere i teknologioverførsel, bedre produktivitet, udvikling af infrastrukturen og flere afsætningsmuligheder. EU har interesse i at udvikle og konsolidere sin position på handelsmarkedet og at føre en mere dynamisk investeringspolitik.

Med dette formål for øje forpligter Kommissionen sig til fortsat at arbejde på:

- at konsolidere det multilaterale samhandelssystem
- at uddybe de eksisterende associeringsaftaler med Mexico og Chile
- at forhandle om associerings- og frihandelsaftaler mellem de to verdensdele
- at give latinamerikanske virksomheder bedre adgang til EU's marked
- at føre dialog om fjernelse af hindringer for samhandel og investeringer
- at føre dialog om makroøkonomiske forhold for at anspore til makroøkonomisk stabilitet, hvilket er en forudsætning for at stimulere samhandel og investering.

Kommissionen ønsker:

- at EU's højteknologisektorer skal spille en større rolle i Latinamerikas udvikling, hvilket f.eks. kan ske via tiltag, der iværksættes som led i rammeprogrammer for forskning og teknologisk udvikling
- at EU's virksomheder sikres gunstigere vilkår i Latinamerika, bl.a. ved at man uddyber dialogen om forskrifter og vedtagelse af fælles retsgrundlag og standarder inden for bl.a. transport, energi, informationsteknologi, kommunikation, fødevarerikkerhed samt plante- og dyresundhed.

I-4.3 Støtte til større stabilitet og velfærd

1.4.3.1 Et mere solidarisk samfund: større social samhørighed til gavn for alle

På topmødet i Guadalajara fastslog EU og Latinamerika, at social samhørighed både var en fælles målsætning og en grundpille i parternes indbyrdes forbindelser. Bestræbelserne på at fremme den sociale samhørighed, der skal ses på baggrund af globaliseringen, tager sigte på at skabe et mere solidarisk samfund og på at give alle, selv de mest fattige befolkningsgrupper, reel mulighed for at udnytte de grundlæggende rettigheder, for at få adgang til beskæftigelse og for at drage fordel af den økonomiske vækst og det sociale fremskridt og på denne måde spille en fulgyldig rolle i samfundet.

Kommissionen foreslår, at kravet om social samhørighed indsættes i alle de foranstaltninger, der iværksættes på grundlag af partnerskabet med Latinamerika, og at dette sker på et varigt, konsekvent og konkret grundlag. Hensigten er først og fremmest:

- at indlede en specifik dialog om social samhørighed
- at opprioritere social samhørighed i samarbejds- og udviklingstiltag
- at intensivere samarbejdet med de internationale institutioner
- at give de berørte parter større medbestemmelse.

Kommissionen bør også yde støtte til afholdelse (hvert andet år) af et forum vedrørende social samhørighed med henblik på udbredelse af de opnåede resultater. De offentlige myndigheder, civilsamfundsorganisationerne, den private sektor og de internationale organisationer bør inddrages heri.

1.4.3.2 Støtte til demokratisk forvaltningspraksis og til oprettelse af et EU/Latinamerika-parlament

Kommissionen agter at videreføre den støtte, der ydes til modernisering af statsapparatet i Latinamerika.

- den vil uddybe samarbejdet med henblik på styrkelse af landenes forvaltningspraksis og inddragelse af især fattige befolkningsgrupper
- den vil involvere civilsamfundsorganisationerne i sine foranstaltninger og tilstræbe, at befolkningen (og i første række kvinderne) inddrages i de politiske projekter, bl.a. via de politiske partier
- den vil støtte Europa-Parlamentets ønske om etablering af et tværatlantisk EU/Latinamerika-parlament.

1.4.3.3 Bedre sikkerhedsforhold bl.a. gennem større inddragelse i narkotikabekæmpelsen

EU har vedtaget en strategi for bekæmpelse af forbrug, produktion og handel med ulovlig narkotika for tidsrummet 2005-2012¹. Bekæmpelse af narkotikahandel og andre former for kriminalitet forudsætter bekæmpelse af korrupsion og pengevidvask.

¹ Se: http://europa.eu.int:8082/comm/external_relations/drugs/docs/strategy_05_12.pdf

Kommissionen vil fortsætte med at føre en politik baseret på større medansvar i de internationale organisationer og vil videreføre støtten til Latinamerikas narkotikabekæmpelse. Den vil arbejde på at sikre en god forvaltningspraksis på det finansielle, skattemæssige og retlige område ved hjælp af finansiell støtte, jf. aftalerne med Latinamerika.

1.4.3.4. Større regional integration

- Integreringsprocessen i Latinamerika.

Landene i Latinamerika har indledt en proces, der tager sigte på regional integration, og dette har allerede givet store resultater. På dette punkt indtager Latinamerika den førende position i udviklingslandenes bestræbelser. Regional integration er et grundelement i Kommissionens støtte til Latinamerika.

Kommissionen mener, at EU og partnerlandene i Latinamerika passende kan overveje, hvorvidt en strategi med sigte på regional integration for hele Latinamerika vil være formålstjenlig. Der skulle i givet fald være tale om en langsigtet strategi, som ikke kommer til at berøre det nuværende engagement i den delregionale integrationsproces.

Kommissionen agter:

- at videreføre støtten til samtlige regionale integrationsprocesser, da disse betragtes som en forudsætning for udvikling af denne verdensdel
- at undersøge på topmødet i Wien, om forhandlingerne vedrørende en associerings- og frihandelsaftale med Mercosur er så langt fremme, at der kan indgås en aftale
- at gøre status på topmødet over, hvor stort et fremskridt der er gjort med hensyn til regional integration i Mellemamerika og Andesfællesskabet, og undersøge, om der snart kan indledes forhandlinger om associerings- og frihandelsaftaler med disse to regioner.

- Territorial integration og sammenkobling.

De komplekse geografiske forhold i Latinamerika er en hæmsko for denne verdensdels territoriale integration. Latinamerikas eksportører burde kunne opnå langt bedre resultater i samhandelen, hvis infrastrukturene var mere effektive. Kommissionen ønsker at anspore EU's og Latinamerikas finansinstitutter til at støtte territorial integration ved hjælp af sammenkobling af infrastrukturnet inden for bl.a. energi, vandressourcer, transport, telekommunikation og forskning. I denne forbindelse bør der tages højde for sammenkobling med Vestindien og inden for denne verdensdel.

Kommissionen foreslår, at dens erfaringer med hensyn til sammenkobling af infrastrukturnet udnyttes af andre lande, og opfordrer Den Europæiske Investeringsbank til at yde støtte som led i en fremtidig finansieringsordning for Latinamerika.

1.4.3.5. En mere bæredygtig udvikling

Det er Kommissionens opfattelse, at EU's, Latinamerikas og Vestindiens velfærd i vid udstrækning er afhængig af, hvor godt de forvalter naturressourcerne, og hvor godt de formår at sikre en bæredygtig udvikling af deres økonomi.

Kommissionen ønsker:

- at indlede en dialog om miljøaspektet i forbindelse med bæredygtig udvikling
- at miljøministrene holder møde til forberedelse af topmøderne
- at sikre en grundig samordning inden for de internationale organisationer, bl.a. vedrørende klimaændringer.

1.4.3.6. Fælles konfliktforebyggelse og kriseafhjælpning

Eftersom EU har mange diplomater i Latinamerika, økonomiske og kulturelle forbindelser og samarbejds- og udviklingstiltag, kan de to verdensdele overveje at indlede en politisk dialog vedrørende konfliktforebyggelse og kriseafhjælpning.

EU bør spille en mere aktiv rolle med hensyn til konfliktforebyggelse og kriseafhjælpning i Latinamerika, hvor de berørte lande ønsker noget sådant. EU kan:

- sikre en bedre udveksling af erfaringerne på dette område
- støtte indsatsen i landene og de regionale instanser
- indlede en dialog og et struktureret samarbejde med Organisationen af Amerikanske Stater og Rio-gruppen vedrørende dette anliggende
- gøre brug af den fremtidige stabilitetsordning.

I-4.4 Bedre samarbejde indbyrdes og forståelse.

I-4.4.1. Mere målrettet samarbejde og udviklingsbistand

Fattigdomsbekæmpelse er en central målsætning i Kommissionens støtte- og samarbejdspolitik for 2007-2013.

Kommissionen foreslår som led i støtte- og samarbejdspolitikken for 2007-2013:

- at arbejdet koncentrerer om de højest prioriterede områder (social samhørighed og regional integration)
- at de fleste midler afsættes til bekæmpelse af fattigdom i lavindkomstlande (og herunder lande i laveste kategori af mellemindkomstlande)
- at der iværksættes målrettede foranstaltninger af gensidig interesse i lande i laveste kategori af gruppen af mellemindkomstlande
- at man viderefører samarbejdet vedrørende delregional integration med Mercosur, Andesfællesskabet og Mellemerika
- at den regionale programplanlægning for hele Latinamerika koncentrerer om sektorer af strategisk regional interesse
- at Latinamerikas betydning afspejles i ressourcefordelingen.

Kommissionen gør igen opmærksom på, at koordineringen af EU's bistand generelt må forbedres, og mere specifikt at samarbejdet må sikres en højere profil.

I-4.4.2. Afspejling af visse regionale beslutningstagers rolle

De store landes betydning og særlige rolle bør også afspejles i et uddybet partnerskab mellem EU og Latinamerika. Dette gælder navnlig Brasilien og Mexico.

Kommissionen foreslår, at der indledes en specifik politisk dialog med visse lande, som spiller en særlig rolle i regionen, og at samarbejdstiltagene afpasses herefter.

I-4.4.3. Fælles rammer for højere uddannelse

Kommissionen lægger stor vægt på, at EU og Latinamerika opstiller fælles rammer for den højere uddannelse, som aftalt på topmødet i Guadalajara. Målet er, at Europas universiteter i perioden fra 2007 til 2013 skal optage 4000 latinamerikanske studerende og lærere om året.

I-4.4.4. Højere profil for begge verdensdele - information om EU

Meningsmålinger viser, at EU er ret ukendt i Latinamerika². De fleste EU-lande har imidlertid også et ringe kendskab til de latinamerikanske lande. Det er derfor vigtigt, at begge parter gør en indsats for at få bedre kendskab til hinanden. Det bør overvejes, hvad der kan gøres for at give parterne et bedre indbyrdes kendskab, ikke mindst på det kulturelle område.

Hvad det kulturelle samarbejde angår, tilskynder Kommissionen til en større udveksling af erfaringer og god praksis både mellem de latinamerikanske lande indbyrdes og mellem Latinamerika og EU. Den anbefaler, at der hvert år omkring den 9. maj (EU-dagen) afholdes en europæisk uge i alle de latinamerikanske lande, hvor Kommissionen er repræsenteret, i nært samarbejde med medlemsstaternes ambassader.

I-5 Topmøde mellem EU og Latinamerika/Vestindien

Hvad angår topmødet i Wien den 12. maj 2006 er det Kommissionens opfattelse, at hovedpunkterne i Guadalajara-erklæringen, dvs. social samhørighed, regional integration og multilateralisme, fortsat er aktuelle, men at disse punkter bør gøres mere konkrete. Kommissionen ønsker derfor at undersøge på topmødet, om forhandlingerne om en associeringsaftale med Mercosur nu er så langt fremme, at de kan bringes til afslutning. Ved samme lejlighed bør der gøres status over, hvor store fremskridt der er gjort med hensyn til den regionale integration inden for Andesfællesskabet og Mellemamerika på grundlag af de konklusioner og anbefalinger, der er fremsat af arbejdsgruppen, som har gennemført den fælles vurdering, og det bør undersøges, om forudsætningerne er til stede for snart at indlede forhandlinger om associeringsaftaler med de to regioner. Kommissionen vil endvidere forelægge planlægningen af støtten og samarbejdet for 2007-2013. Kommissionen opfordrer arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationerne til at bidrage til topmødet. Den lægger særlig vægt på spørgsmål, som vedrører hele verden, såsom narkotikabekæmpelse.

² "European Union perception in Latin America", Focus Eurolatino - CJD/Latinobarómetro – 2004 og 2005.

I-6 Konklusion

I løbet af det seneste årti har EU og Latinamerika forpligtet sig til at indgå et strategisk partnerskab for på denne måde at uddybe deres indbyrdes forbindelser. I nærværende meddelelse forelægger Kommissionen en række anbefalinger, hvis realisering afhænger af samtlige berørte parters engagement. Kommissionen anmoder Rådet og Parlamentet om at tage stilling til disse anbefalinger med udgangspunkt i den komplette redegørelse, der er vedlagt som bilag til dette dokument. Kommissionen er af den opfattelse, at der bør indledes en debat med de latinamerikanske partnerlande herom. Kommissionen ønsker at anspore til overvejelser og at lancere en debat om, hvordan man kan uddybe forholdene mellem EU og Latinamerika.